ATODIAD 3

ARBEDION A THORIADAU

1. Mae Cyngor Gwynedd wedi gwireddu £47m o gynlluniau arbedion ers 2015/16.

2. Unwaith eto eleni fel mewn blynyddoedd blaenorol nid oedd y grant gan Lywodraeth Cymru yn ddigonol i gwrdd â chwyddiant, a gan fod y pwysau mewn amrywiol feysydd megis gofal, gwastraff, a digartrefedd yn parhau, rydym wedi gorfod darganfod arbedion sylweddol.

3. Mae dau gynllun arbedion gwerth £91,000 gan yr Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC, un cynllun gwerth £98,500 gan yr Adran Addysg ac un cynllun gwerth £50,000 gan yr Adran Gwasanaethau Corfforaethol, sydd yn deillio o raglenni blaenorol o arbedion ond sydd yn berthnasol i 2026/27. Yn ychwanegol i hyn mae gwerth £81,000 o gynlluniau arbedion sydd wedi eu cymeradwyo yn 2025/26 ac wedi eu proffilio i 2026/27.

Mae'r cynlluniau eisoes wedi eu cymeradwyo gan y Cyngor, ac felly nid ydynt yn destun penderfyniad eleni. Maent hefyd wedi dilyn proses statudol priodol, gweler isod er gwybodaeth.

Arbediad	**Cyfanswm £**
Cyfuno'r gwaith carthffosiaeth a draeniau preifat gyda gwasanaeth arall o fewn yr Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC	56,000
Lleihau'r adnodd Gwasanaeth Fflyd o fewn yr Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC	35,000
Lleihau darpariaeth yn dilyn diddymu GwE	98,500
Lleihau adnodd yn yr Argraffdy	50,000
Cynlluniau arbedion wedi eu cymeradwyo yn 2025/26 wedi ei broffilio i 2026/27	81,000
CYFANSWM	**320,500**

4. Ar 20 Chwefror 2024, bu i'r Cabinet gymeradwyo gwerth £5.2m o arbedion a thoriadau ar gyfer cyllideb 2024/25 ymlaen, a ddaeth i rym yn unol â'r proffil isod, gyda gwerth £343,090 wedi eu proffilio ar gyfer 2026/27. Gweithredwyd y £5.2m yn ei gyfanrwydd wrth osod cyllideb yn 2024/25 ac felly nid yw arbedion 2025/26 a 2026/27 yn cynorthwyo i leihau'r bwlch ariannol yn y blynyddoedd hynny.

PROFFIL CYNLLUNIAU ARBEDION A THORIADAU 2024/25 YMLAEN

	2024/25 £	**2025/26 £**	**2026/27 £**	**Cyfanswm £**
Proffil arbedion a thoriadau	1,965,760	2,860,300	343,090	**5,169,000**

5. Yn sgil yr hinsawdd economaidd bresennol, mae'n anorfod fod rhaid i Awdurdodau Lleol barhau i edrych ar arbedion a thoriadau i gynorthwyo'r sefyllfa ariannol. Yn dilyn cyhoeddiad y setliad ariannol ar gyfer 2026/27, mae'r rhagolygon bellach yn llai argyfyngus na'r hyn oedd wedi ei ragweld yn wreiddiol. Er mai Gwynedd sydd yn y safle 20 o'r 22 o Gynghorau, mae'r cyhoeddiad bod llawr o 4.1% yn golygu nad oes angen brysio i weithredu arbedion ar gyfer 2026/27, ond bydd angen parhau i adnabod arbedion ar gyfer blynyddoedd dilynol sydd yn debygol o fod yn llawer fwy heriol. Bydd yr arbedion yn destun adroddiad yn ystod 2026/27.

6. Felly, i grynhoi, yr arbedion a thoriadau canlynol sydd wedi eu proffilio i'w gwireddu yn 2026/27:

	£
Arbedion 25/26 wedi eu proffilio i 26/27	320,500
Arbedion a thoriadau 24/25 wedi eu proffilio i 26/27	343,090
CYFANSWM	**663,590**